

6592 Sayılı Maden Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hakkında Bilgi Notu

6592 sayılı Kanun 18.02.2015 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun pek çok konuda sistemsal değişiklik getirerek, adeta maden hukukunun temel ilkelerini yeniden belirlemiştir. Kanun, Bakanlar Kurulu Taslağından birkaç noktada farklılık taşımaklar birlikte temel esaslar aynen yasalaşmıştır. Taslak ile Kanun arasındaki farklılıklar altı çizili olarak belirtilmiştir. Önümüzdeki süreçte yoğun olarak değerlendirip, tartışılacak olmakla birlikte kısa zaman içerisinde yapmış olduğumuz ilk tespitleri dikkatinize sunarız;

- VI. Grup sınıflandırma tamamen ortadan kaldırılarak, bahsi geçen gruptaki (*radyoaktif madenler*) madenler IV. Gruba dahil edilmiştir. Bununla uygulama da yarar sağlamayan bir ayırım ortadan kaldırılmıştır. **II. grup altında a ve c bentleri oluşturularak; kalsit, dolomit, kalker, granit, andezit, bazalt gibi kayalardan agrega, hazır beton ve asfalt yapılarak kullanılan kayalar ile entegre çimento, kireç - kalsit öğütme tesisinde kullanılan kayalar bu bentlere dahil edilmiştir.**
- Teminat ve harç adı altında alınan ruhsat maliyetleri tek ad altında birleştirilmiştir. Bundan sonra bedellerin *RUHSAT BEDELİ* altında tahsil edilmesi hedeflenmiştir. Bu noktada en önemli değişiklik *RUHSAT BEDELİ* her sene yeniden belirlenecek ve aynı orman bedelleri gibi her yıl yeniden tahsil edilecektir. Bu değişikliğin ruhsat maliyetlerini önemli ölçüde artıracağı açıktır. **RUHSAT BEDELLERİNİN 01.01.2016 tarihinden itibaren alınması öngörülmüştür. (Taslakta üç ay olarak belirlenen süre lehe olarak uzatılmıştır)**
- Faaliyet Bilgi Formu ve Satış Bilgi Formunun ayrı ayrı verilmesi uygulamasına son verilmiş; *İŞLETME FAALİYET RAPORU* adı altında tek bir belgenin verilmesi öngörülmüştür. Bu değişikliğin gereksiz evrak yükünü azaltacağı düşünülmektedir.
- Görünür rezerv, proje, ön arama faaliyet raporu, genel arama faaliyet raporu, detay arama faaliyet raporu ve kaynak tanımları yeniden belirlenmiştir. Bahsi geçen tanımlar günün ekonomik ve teknolojik koşullarına uygun ve somut hale getirilmiştir.
- Kanun kapsamında genel müdürlüğe verilmesi gereken belgeler, projeler vb dokümanların hazırlanması *YETKİLENDİRİLMİŞ TÜZEL KİŞİLERİN* kurulması öngörülmüştür. *YETKİLENDİRİLMİŞ TÜZEL KİŞİLERİN* paylarının yarısından fazlasının sahibinin mühendis olması ya da bünyesinde nitelik ve nicelikleri yönetmelikle belirlenen mühendisler çalıştıran maden arama ruhsat sahibi veya işletmesi olan kişiler olması şarttır. **YETKİLENDİRİLMİŞ TÜZEL KİŞİLER taslakta daha geniş yetkilere sahip olarak düzenlenmesine rağmen kanunda bu genişlik daraltılmıştır. YETKİLENDİRİLMİŞ TÜZEL KİŞİLERE ilişkin uygulamanın 1 yıl sonra yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.** Bu konudaki ayrıntılar yönetmeliğe bırakılmıştır.

- Ruhsat devri hususunda kısıtlama getirilmiştir. Ruhsat devri bakan onayına bağlanmış, devir bedeli olarak rayiç ruhsat bedelinin iki katının ödenmesi öngörülmüştür. Değişiklik ruhsat devirlerine ek maliyet getireceği gibi bakan onayına bağlı olarak bürokrasiyi artıracaktır. Usul ve esasların yönetmelikle belirlenmesi öngörülmüştür.
- Rödövars sözleşmelerin yapılması da bakanlık onayına bağlanmış aksine uygulamada faaliyetin durdurulması öngörülmüştür. Yeraltı kömür madenleri yönünden ise Kamu Kurum ve Kuruluşları (T.T.K, T.K.İ vb..) dışında rödövars sözleşmesi yapılması yasaklanmıştır. Mevcut rödövars sözleşmelerinin ise 3 ay içinde Genel Müdürlüğe verilmesi öngörülmüştür. Aksi uygulama faaliyetin durdurulmasına neden olacaktır.
- Teminat ve teminat irat sistemi terkedilmiş yerine idari para cezası uygulaması getirilmiştir. **Taslak yer idari para cezaları %50 ile %30 arasında düşürülmüştür.**
- Teknik nezaretçi uygulaması kaldırılmış, yerine DAİMİ NEZARETÇİ uygulaması getirilmiştir. Daimi nezaretçinin maden mühendisi olması zorunluluğu getirilmiştir. Mevcut teknik nezaretçisi olan sahalara 1 yıl içerisinde daimi nezaretçi atanması zorunluluğu getirilmiştir. Teknik nezaretçinin görevinin herhangi bir sebeple sona ermesi halinde yerine derhal DAİMİ NEZARETÇİ atanması gereklidir.
- Mahallinde yapılacak tetkik heyeti denetimlerinde ruhsat sahibi veya vekilinin heyete katılımı zorunlu hale getirilmiş, katılımın sağlanmaması halinde idari para cezası öngörülmüştür.
- Ruhsat birleştirme, izin alanı değişikliği, ihale, küçük alanların ihalesi, devir talepleri, süre uzatın taleplerinde ruhsat taban bedeli kadar bedel alınması öngörülmüştür.
- Devlet Haklarının artırılması yoluna gidilmiştir. II. (b) grup madenlerde oran %2 'den %4'e çıkartılmıştır.
- İlk müracaat sistemi **II (B) ve IV. Grup dışında** terkedilmiş, ihale sistemine geçilmiştir. İhale edileme halinde yeniden ihale yapılabileceği yani devamlı ihale sistemine geçilmiş, yatırım şartlı ihale alternatif olarak değerlendirilmiştir. **II (B) ve IV. Grup açısından müracaat sistemi korunmuştur. Kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay süre ile II (B) ve IV. Grup açısından müracaat alınmayacaktır.**

- İşletme projesi sunulurken mali yeterliliğe ilişkin belge ve bilgilerin de sunulması koşulu getirilmiştir. Bununla belirli mali güce sahip kişilerin madencilik faaliyetinde bulunması hedeflenmiştir. Düşünce olarak yerinde olmakla birlikte uygulama kriterlerinin somut olarak belirlenmesi gerekmektedir. Aksi halde bürokratik süreçlerde aleyhe kullanımlara neden olabilir.
- ÇED Kararı, mülkiyet izinleri, mevzuattan doğan diğer izinlerin alınmaması idari para cezası sebebi olarak değerlendirilmiş, teminat iradı ve ruhsat iptali yaptırımını kaldırılmıştır. Yerel ve bürokratik sebeplerden kaynaklanan gecikmelerin madenciye yüklenmesi uygulamada büyük sorun teşkil etmesi bahsi geçen değişikliğe neden olmuştur; yerindedir.
- Ekonomik verimlilik dikkate alınarak mücavir sahaların ortak proje ile çalışması düşünülmüştür. Tarafların rızası olması Genel Müdürlüğün aksi halde Bakan onayı ile ortak proje yapılabilceği öngörülmüştür.
- I. Grup ve II. (a) grubu sahaların şehirleşmenin olduğu alanlarda kalması halinde kısıtlama getirilebileceği öngörülmüştür. Kısıtlanan alanlardaki hak sahiplerinin mevcut rezerv dikkate alınarak yeni alanlara kaydırılması öngörülmüştür.
- Geçici tatil yeniden düzenlenmiştir. Sahaların faaliyete geçmeden geçici tatil kararı verilemeyeceği öngörülmüştür.
- Ruhsat sahası dışından getirilmesi gereken altyapı yatırımlarının (elektrik, su vb...) sahaya getirilişini kolaylaştırmak amacıyla saha sahibinin Bakanlıktan irtifak/intifa hakkı kurmayı talep edebilmesi mümkün hale getirilmiştir.
- Yeraltı maden işletmeleri yönünden 6552 sayılı yasa ile getirilen maliyet artışının saha işletmecilerine fiyat farkı olarak ödenmesi öngörülmüştür. **Taslakta sadece Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa göre yapılan sözleşmelere uygulanacak hüküm, 3213 sayılı Kanun kapsamında yapılan rüdvans sözleşmeleri açısından da uygulanılır hale getirilmiştir.**
- Sahalarda İş güvenliği ve Sağlık Genel Müdürlüğün görev alanından çıkartılmış, 6331 sayılı yasa ile uyum sağlandığı gibi bu noktada Çalışma Bakanlığı ile Genel Müdürlük arasında da uyum sağlanması hedeflenmiştir.